

נמצא שלשה עשר כהנים זכו בו בפייס השני.

אמר בן עזאי לפני רבי עקיבא משום רבי יהושע: כדרך הלוכו של הכבש בחייו כך היה קרב התמיד.

ופליג אתנא קמא בסדר ההקרבה. ובגמרא יבואר.

גמרא:

איבעיא להו: כשהן מפייסין — האם לעבודה אחת בלבד מפייסין, דהיינו לעבודה ראשונה מי שוחט. ולשאר העבודות לא עושין פייס נפרד אלא הכהנים העומדים לימין הכהן שזכה בשחיטה זוכים ביתר העבודות לפי הסדר.

או דילמא לכל עבודה ועבודה היו מפייסין, מצביעין שוב?

תא שמע מהא תנן בריש פרקין: ארבע פייסות היו שב.

ואי סלקא דעתך דלכל עבודה הן מפייסין בנפרד, אם כן טובא הו. יש יותר מארבע פייסות בכל יום, שהרי בפייס דמשנתנו לבד היו שלשה עשר פייסות?

אלא ודאי, כל העבודות היו בפייס אחד.

ודחינן: אמר רב נחמן בר יצחק: הכי קאמר: ארבע פעמים נכנסין מתאספין בכל יום להפיים להצביע, ולכל חדא וחדא בכל התאספות היו בה טובא פייסות.

תא שמע: תניא: רבי יהודה אומר: בפייס כה-ב השלישי שהיו עושין בכל יום לעבודת הקטורת, לא היה פייס נפרד למחתה.

שהרי שני כהנים עסקו בעבודת הקטורת, אחד היה מוליך את הקטורת להיכל ומקטירו, ואחד היה חותה [גורף] גחלים מעל מזבח החיצון במחתה, ומכניסם להיכל, ונותנם על מזבח הפנימי כדי שהכהן השני יקטר עליהן את הקטורת.

אלא היו עושין רק פייס אחד מי יזכה בהקטרת הקטורת, והכהן שזכה בקטורת אומר לזה שבימינו: זכה עמי במחתה! (1)

הרי, שבפייס השלישי לא היו עושין פייס נפרד לכל עבודה ועבודה שבאותו פייס. והוא הדין בפייס השני דמשנתנו, היו עושין רק פייס אחד בלבד.

ודחינן: שאני מחתה וקטורת — דהדא עבודה היא. הלכך פייס אחד להן. אבל שלש עשרה עבודות המנויות במשנתנו, שכל אחת מהן היא עבודה נפרדת, אפשר שמפייסין על כל עבודה ועבודה.

איכא דאמרי: נדייק מדברי רבי יהודה להיפך:

דוקא מחתה וקטורת, דהדא עבודה היא, לכן מפייסין עליהן רק פעם אחת.

אבל שאר עבודות — בעי פייס נפרד לכל עבודה ועבודה.

ודחינן: לעולם גם בשאר עבודות די בפייס אחד לכולן. והא דנקט רבי יהודה דוקא

1. מלשון זה משמע שלא היה הכהן שעומד לימינו זוכה במחתה מכח הפייס כמו בכל

מחתה, משום דמחתה איצטריכא ליה לאשמעינן.

דסלקא דעתך אמינא: הואיל ועבודת הקטורת לא שכיחא, לפי שאין מקטירין אלא פעמיים בכל יום, וגם אין מביאין קטורת כקרבת נדבה, ומערתא, הקטורת מעשירה את העוסקים בה.

הלכך נתקין לה למחתה פיים בפני עצמה.

קמשמע לן שאעפ"י כן, די לה בפייס אחד.

תא שמע מהא דתני רבי חייא: לא לכל עבודה ועבודה מפיסין. אלא, כהן שזכה בשחיטת התמיד — שנים עשר אחיו הכהנים נמשכין עמו לזכות בשאר עבודות, לפי סדר עמידתם לימינו.

ומסקינן: שמע מינה.

שנינו במשנה: פיים השני מי שוחט מי זורק.

איבעיא להו: מי מקבל את הדם מצואר הכבש לאחר שחיטה? שהרי כיון שהתנא של המשנה לא מנה את הקבלה כעבודה שזכה בה כהן, בנפרד, שמע מינה שאחד מהכהנים שזכה בעבודה הסמוכה לה, דהיינו או שחיטה או זריקה — זכה גם בה.

ויש להסתפק: מי הוא אותו כהן?

האם הכהן השוחט הוא המקבל את הדם.

משום דאי אמרת שהכהן הזורק יקבל יש לחשוש שאגב חביבותיה, מתוך שחביבה על הכהן עבודת הזריקה יותר מאשר עבודת הקבלה [משום שהיא עבודת מזבח] ימהר להוליך את הדם לזריקה, ולא מקבל ליה לכוליה דם. לא ימתין עד שכל הדם יתקבל לתוך הכלי. והדין הוא שצריך לקבל את כל דם הבהמה.⁽²⁾

או דילמא, הכהן הזורק הוא המקבל את הדם.

משום דאי אמרת שהשוחט מקבל, זימנין דשחיט זר לפעמים השוחט הוא זר, שהרי השחיטה כשירה גם בזר, והוא אינו יכול לקבל את הדם שהרי הקבלה פסולה בזר. ולכן בהכרח שהזורק הוא יקבל.

תא שמע: תניא: בן קטין, שמו של אחד מהכהנים הגדולים — עשה שנים עשר דד ברזים לכיור, כדי שיהיו שנים עשר אחיו הכהנים העפוקין בתמיד מקדשין ידיהן ורגליהן בבת אחת, טרם יתחילו בעבודה.

2. לכאורה גם אם השוחט יקבל יש לחוש שמא מתוך שהקבלה חביבה יותר גי היא עבודה ושחיטה לאו עבודה לא יגמור שחיטתו. אלא שאם לא יגמור את כל השחיטה הרי גם הקבלה לא קיים כדינה דמצוה לקבל את כל הדם ולכן אין לחשוש לזה משא"כ בקבלה וזריקה בזריקה לא תליא בקבלה דאף אם לא קיבל כל הדם מקיימא זריקה כהלכתה יש לחשוש שמא לא יגמור את הקבלה. שיח יצחק.

העבודות דקאמר להלן שאחיו הכהנים נמשכים עמו אלא הכל היה תלוי ברצונו של הכהן שזכה בקטורת, אם רצה היה עושה גם את עבודת המחתה או שהיה אומר לכהן אחר שאינו עומד סמוך לו כלל. רק אורתא דמילתא היה שבגלל הטורח היה אומר לאחר שיזכה במחתה, ורגיל היה לומר לכהן שלימינו כדי שלא יקפידו עליו הכהנים האחרים. תוד"ה תא שמע.

והיינו שנים עשר הכהנים המנויים במשנתנו, מלבד השוחט, שאינו צריך לקדש ידיו ורגליו. כי מאחר שהשחיטה כשירה בזר הרי גם כשכהן שוחט הוא פטור מקידוש ידים ורגלים.

ואי סלקא דעתך שהשוחט מקבל, נמצא שאף השוחט צריך לקדש ידיו ורגליו בגלל הקבלה, ואם כן — תליסר שלש עשרה הוי!?

אלא, לאו, שמע מינה, שהזורק הוא המקבל, ואין כאן אלא שנים עשר. שהרי הזורק כבר נמנה בין שנים עשר הכהנים שעוסקין בתמיד.

ומסקינן: שמע מינה!

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: אף אנן נמי תנינא כן במשנה במסכת תמיד:

שחט השוחט, וקבל המקבל, ובא לו למזבח לזרוק.

ומשמע שהמקבל הוא הזורק.

ומסקינן: שמע מינה!

שנינו במשנה: אמר בן עזאי לפני רבי עקיבא משום רבי יהושע: דרך הלוחו היה קרב:

דהיינו לפי קירבתו של האבר אל הראש, כך

היה קרב קודם. שהרי הבהמה הולכת לצד ראשה.

תנו רבנן: כיצד דרך הלוחו?

הראש והרגל האחורית הימנית קרבים ראשונה [וזה לדברי הכל, הראש נלמד מקרא שהוא קרב ראשונה⁽³⁾]. והרגל קרבה עמו מהטעם שיבואר להלן].

ולאחריהם החזה והגרה.

ושתי ידים אחריהם.

ושתי דפנות אחריהם.

העוקן והרגל האחורית השמאלית אחריהם.

רבי יוסי אומר: דרך הפשטו היה קרב. לפי סדר הפשטת עורו, דהיינו, מצד הרגלים לצד הראש.

כיצד דרך הפשטו?

הראש והרגל. העוקן והרגל. ושתי דפנות. ושתי הידים. החזה והגרה.

רבי עקיבא אומר: דרך ניתוחו היה קרב. כסדר שמנתחים אותו, אבר אבר לאחר הפשטו.⁽⁴⁾

כיצד דרך ניתוחו?

4. היו מנתחים את התמיד לפי הסדר דלהלן וניתנים כל אבר ואבר לכהן שזכה בו וכולם ממתנינים שם עד שיקבלו כולם את האברים שזכו בהם, וזה לדברי הכל. והמחלוקת היא רק בסדר ההולכה משם לכבש. רש"י.

3. לדעת בן עזאי אי"צ לקרא אלא הטעם משום שהראש הוא קודם לכל דרך הליכתו.

ובירושלמי מבואר דלבן עזאי גם הא דהרגל קרב עם הראש הוא משום שהרגל הימני הוא קודם לתנועת ההילוך יתר מיד אתר הראש. מאירי.

הראש והרגל. ושתי הידים. החזה והגרה. ושתי הפנות. והעוקין והרגל.

רבי יוסי הגלילי אומר: דרך עילויו היה קרב.

ככל שהאבר מעולה ומובחר יותר הוא קרב קודם.

ביצד דרך עילויו?

הראש והרגל. החזה והגרה. ושתי הדפנות. והעוקין והרגל. ושתי הידים.

ומקשינן לרבי יוסי הגלילי: והכתיב "כל נתח טוב ירה, וכתף". הרי שהירך מעולה מהכתף, ואילו רבי יוסי הגלילי מקדים את שתי הדפנות, שבהן הכתפים, לרגל, שבה הירך.

ומתצינן: **ההיא** — בכחושה. הפסוק מדבר בכמהה כחושה שבה הירך טובה מהכתף.

אבל בקרבן תמיד, שהיו מהדרים להביא בהמה שמנה, הכתף מעולה מהירך. לפי שיש בכתף הרבה שומן.

אמר רבא: בין תנא דידן, תנא קמא דמתניתין, שסדרו שונה מכל התנאים דלעיל, ובין רבי יוסי הגלילי — שניהם מודים דבתר עילויו דבשרא אזלינן הולכים אחר הבשר המעולה, שככל שהבשר מעולה יותר הוא קרב קודם.

ולא נחלקו אלא במהות העילוי.

מר תנא דידן אזיל בתר איברא דבישרא אחר גודל האיברים.

ומר רבי יוסי הגלילי אזיל בתר שמנא דבישרא אחר הבשר השמן יותר.

והוינן בה: **מאי טעמא** מודו כל התנאים דסלקא רגל בהדי רישא, שרגל ימין קריבה ביחד עם הראש?

ומשנינן: **משום דרישא**, הראש, נפישו ביה יש בו הרבה עצמות. הלכך קרבא רגל⁽⁵⁾ בהדיה⁽⁶⁾.

תו הוינן בה: **דכולי עלמא, מיהת, על כל פנים, ראש קרב ברישא.** ומנא לן דבר זה?

ומשנינן: **דתניא: מניין לראש ופדר החלב שקודמין לכל האברים?**

תלמוד לומר "ונתח אותו לנתחיו, ואת ראשו ואת פדרו. וערך הכהן אתם על העצים אשר על האש אשר על המזבח".

ומשמע שהראש והפדר יהיו ראשונים לעריכה.

ומבאר הגמרא עוד: **ואידך "פדר" אחרינא** שכתוב בפסוק אחר "וערכו בני אהרן

והמפרש בתמיד [לא. ב] כתב להיפוך שהרגל כולו בשר וכך ראוי שתהא בהקטרה עצמות ובשר.

ורבינו אליקים מפרש שאין זה דרך כבוד להקריב את הראש לבדו מאחר שאין בו כמעט בשר והעיקר בו עצמות לכן צירפו לו את הרגל.

5. של ימין, שמכיון שהיא נישאת עם הראש בעינין של ימין שהימין חשוב לעולם. רש"י מנחות ו. א ד"ה ותנן.

6. שאף היא יש בה הרבה עצמות ודומה להראש הלכך יש לחברה למינה. מאירי.

על עבודת הקטורת. ובגמרא יבואר למה לא הורשו להשתתף בפייס זה רק חדשים בלבד.

והפייס הרביעי היו מכריזים **חדשים עם ישנים** כהנים עדיין לא זכו בעבודה זו יחד עם כהנים שכבר זכו: (3) באו והפיסו כדי לקבוע מי מעלה אברים מן הכבש למזבח.

אותם אברים שהועלו לכבש בפייס השני חזרו עתה והפיסו מי יעלה אותם מהכבש לראש המזבח על מנת להקטירם. (4)

גמרא:

תנא: מעולם לא שנה אדם בה. שכל כך הרבה כהנים היו בכל בית אב [העובדים

הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח].

כ-א **למאי אתא?** שהרי הפדר אף הוא בכלל הנתחים ולמה נכתב במיוחד. (1)

לכדתניא: כיצד היה עושה? נותן את הפדר אבית השחיטה על מקום השחיטה ומעלהו על המזבח וזהו דרך כבוד של מעלה שבית השחיטה המלוכלך בדם לא יהא גלוי. (2)

מתניתין:

הפייס השלישי היו מכריזים בעזרה **חדשים לקטרת** כהנים שלא זכו מימיהם להקטיר קטרת **באו והפיסו.** יבאו וישתתפו בהגרלה

1. בשלמא הראש איצטריך למיכתב משום שלפני כן כתיב "והפשט את העולה" והייתי אומר שרק מה שבכלל הפשט הוא בכלל עריכה אבל הראש שכבר הותז מהבהמה על ידי השחיטה קודם ההפשט אינו בכלל עריכה. אבל הפדר הוא בכלל המופשטים ולמה נכתב במיוחד. רש"י.

2. ולכן לא הזכירה המשנה את הפדר יחד עם הראש כיון שאי אפשר להקטיר את הראש בלעדו הרי הוא בכלל הראש. תוד"ה מנין, לעיל כה. ב.

3. שמתוך שהופקעו הישנים מפייס שלישי חוזר וקורא לפייס זה חדשים גם ישנים. מאירי.

4. מרש"י ותו' משמע שכהן אחד היה מעלה את כל האברים, אולם ראשונים אחרים דעתם שששה כהנים היו מעלים את האברים למזבח כמנין הכהנים שהעלום לכבש [חוץ מהסלת

והחביתין והיין]. תו' ישנים וריטב"א. והר"י מלוניל כתב שאע"ג שהבאת האברים לכבש היתה ע"י הרבה כהנים משום "ברב עם הדרת מלך" אבל העלאתם משם למזבח לאו אורח ארעא הוא ויותר יש כבוד לשכינה במועט מבמרובין.

והמאירי כתב שמן הכבש למזבח הדבר יותר הדור באחד שלא ידמה עליו כמי שהוא עליו למשא.

ועוד נחלקו הראשונים, יש מהם שסוברים שהכהן שהעלה את האברים למזבח היה גם מקטירם. והריטב"א סובר שהיה רק מעלם למזבח והכהן הזורק את הדם הוא היה משליכם לתוך האש כדי שתיעשה עבודת הדם והבשר בכהן אחד. ריטב"א כה. א. במשנה פייס שני.

[והמשנה למלך כתב דמה שהביאו להריטב"א לומר כן הוא מדרגתן מי מעלה אברים לכבש ולא תני מי מקטיר אברים משמע דהמעלה אינו מקטיר. פ"ד מהל' תמידין ומוספין ה"ו].